

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a **Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported** (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

16785

ԿՏԱԿԻ ՆՈՒԷՐԻ ԵՒ ՎԱԳՖԻ

ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ

ԻՆՉ ԻՆՉ ՕՐԻՆԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏՐԱՄԱԴՐՈՒԹԻՒՆՔ

ՎԱՍԻՅԷԹ ՀԻՊԷ ՎԷ ՎԱԳՖ

ՀԱԳԳԸՆՏԱ

ՊԱՁԸ ԱՀԲԵՈՄ ՎԷ ԳԱՂԱՏԻ ՈՒՄՈՒՄԻՅԷ

Կ ՊՈԼԻՍ

1893

362

4-92

347

4-99

Կր.

Printed in Turkey

ԿՏԱԿԻ ՆՈՒԷՐԻ ԵՒ ՎԱԳՖԻ

ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ

ԻՆՁ ԻՆՁ ՕՐԻՆԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՏՐԱՄԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆՔ

ՎԱՍԻՅԷԹ ՀԻՊԷ ՎԷ ՎԱԳՖ

ՀԱԳԳԸՆՏԱ

ՊԱՋԸ ԱՀՔԵԱՄ ՎԷ ԴԱՎԱԻՏԻ ՈՒՄՈՒՄԻՅԷ

2010

17903

ՊԱՏՐԻԱՐԲԱՐԱՆ ՀԱՅՈՑ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ

Printed in Turkey

Համար 1359

Մեծապատիւ Ատենապետ Էֆենտի

Ազգային Կտակաց Հոգաբարձութեան

Ամսոյս 4 քուսիսնաւ Զեռ յայտագրովն ներկայա-
ցուցած էիք մեզ վագֆի դրուքեալք իսկ ընկեր էղա-
նակին օրինական տրամադրութեանց մասին Պատուա-
ժան Հոգաբարձութեանդ կողմէ պատասխանած եւ Ազգ.
Կեդրոնական Վարչութեան Խառն Ժողովքն յառաջագոյն
ընդունուած քուրթերէն հրահանգի նորոգ մէկ խմբագ-
րութիւնն հանդերձ հայերէն քուրթմանութեալք՝ աւելի
շուսարանուած եւ յօդուածներու քամկուած:

Ազգ. Կեդրոնական Վարչութեան Քաղաքական Ժո-
ղովն մեզ յանձնած շինելով սնօրինել կարելորն այս
մասին, Պատրիարքարանի պիւսանասան միջոցաւ քարգ-
մանութեան քաղղասութիւնն կատարել տալ յետոյ՝ ընդ
գրոյս կը վերադարձնեմք նոյն հրահանգն առ Պատուա-
ժան Հոգաբարձութիւնդ որպէս զի իր առաջարկութեան
եւ Խառն Ժողովոյ նախորդ որոշման համաձայն տը-
պագրել տայ զայն՝ հաղորդուելու համար որոց որ պատ-
շան կը դատուի:

Մնամք աղօթարար

24 Ապրիլ 1893

ՊԱՏՐԻԱՐԲ Կ. ՊՈԼՍՈՑ

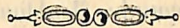
ԽՈՐԷՆ

2002

1418
39

ԿՏԱԿԻ, ՆՈՒԷՐԻ ԵՒ ՎԱԳՖԻ

ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ ԻՆՁ ԻՆՁ ՕՐԻՆԱԿԱՆ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ
ՏՐԱՄԱԴՐՈՒԹԻՒՆՔ

1. Խրաքանչիւր ոք՝ երբ տուող է մտօք՝ կրնայ իւր ստացուածքէն կտակ ընել թէ՛ բարեգործական նըպատակի և թէ՛ որոնց որ ուզէ :

2. ԿՏԱԿ՝ ինչպէս դատաւորի՝ նոյնպէս Պատրիարքարանի կամ Առաջնորդարանաց միջոցաւ ևս կրնայ տեղի ունենալ :

Առաջին պարագային մէջ՝ կտակարարը դատաւորին ներկայանալով բերանացի կը յայտնէ իւր կտակն և ըստ այնմ նշանակէ շէրիյէ կտանայ . իսկ երկրորդ պարագային մէջ՝ վկայից առջև կտակադիր մը պատրաստելով՝ անոր մէջ կամեալիէ իւր կտակն և զայն ստորագրելէ և կնքելէ յետոյ, վաւերացնել կտակաց Պատրիարքին՝ եթէ 'ի Կ. Պոլիս է, և Առաջնորդին՝ եթէ 'ի դաւառա է . այս կերպով պատրաստուած կտակադիրն ընդունելի է և վաւերական՝ և յետ մահուան կտակարարին գործադրելի :

ՎԱՍԻՅԵԹ, ՀԻՊԷ ՎԷ ՎԱԳՖ ՀԱԳԳԸՆՏԱ

ՊԱՋԸ ԱՀԲԵԱՄ ՎԷ ԳԱՎԱԻՏԻ ՈՒՄՈՒՄԻՅԷ

1. Պիւր քիմնէ՝ տղւը քէմալտէ իքէն՝ մալնոտէն կէրէք պիւր ճիհէթը խայլէ վէ կէրէք տիլէտիկի քիմնէլէրէ վասիյէթ իտէպիլուր :

2. ՎԱՍԻՅԵԹ հազարը հաքիմտէ օրապիլէճէկի կիպի՝ կէրէք Պաթրիգխանէ վէ կէրէք Մէրխասսխանէլէր մարիֆէթի իլէտէ իճրա օլունապիլուր , չէոյլէ քի, վասիյէթ իտէն շախս հաքիմ-իւշ-չէր'է միւրաճաթլէ՝ վասիյէթինի պիթթաղրիւր՝ հէօճճէթէ ըապթ իթտիրէպիլէճէկի կիպի , իշպու վասիյէթինի միւվաճէհէի շուհուտէ թանդիմ իտէճէկի վասիյէթնամէյէ տէրճ վէ թահ-րիւր՝ վէ թարաֆընտան տախի իմզա վէ թէմհիր էյլէտիքտէն , սօնրա Տէրի ստատէթտէ իտէ՝ Պաթրիգէ վէ թաշրատա իտէ՝ Մուրախխասա թաստիգ իթտիրմէքլէ , վասիյէթի մէր'ի վէ միւթէպէր օլուր . պու ճիհէթլէ թանդիմ օլունան վասիյէթնամէ մաղպուլ վէ միւթէպէր օլուպ՝ վասիյէթ իտէն շախսըն վէֆաթընտան սօնրա հիւքմի նաֆիլ օլուր :

3. Կտակեալ գոյքն ըստ օրինի պէտք է որ Կտակարարին շարժական ստացուածոց և սըրֆ միւլքի պէս անշարժ կալուածոց մէկ երրորդ մասէն աւելի չըլլայ, եթէ աւելի ըլլայ, այդ աւելորդ մասին վերադարձող Կտակըն ընդունելի ըլլալու համար՝ Կտակարարին մահուանէն ետքը ժառանգորդաց հաւանութիւնը պէտք է, եթէ ժառանգորդ չհաւանին, մէկ երրորդէն աւելի մասին համար եղած Կտակն չկրնար վաւերական համարուիլ :

4. Այն կալուածներն, որք եմլաքը մեվգուֆէ և արագիի միրիյէ կոչուած տեսակէն են, չեն կրնար Կտակուիլ :

5. Կտակարարը կը պարտաւորի Կտակակատար մ'ալ կարգել, որու պաշտօնն է զործադրել Կտակին տրամադրութիւնները :

6. Կտակարարը կրնայ իւր ուղած անձը Կտակուկատար կարգել, սակայն Կտակին անթերի և լիովին զործադրութիւնն և յարատեւութիւնն ապահովելու համար՝ ըստգոյն է Կտակակատարի պաշտօնը վերապահել Պատրիարքին՝ եթէ Կտակարարն ի Կ. Պոլիս է, և Առաջնորդին՝ եթէ ի դաւառս է, և անոնց յաջորդոց :

7. Եթէ Կտակագրին կամ հէօճճէթին մէջ ըսուի թէ « այսքան գումար Կտակեցի կամ վագֆ ըրի այսինչ եկեղեցւոյն կամ դպրոցին կամ վանքին և կամ Հիւանդանոցի », Կտակն ընդունելի չըլլար, այլ պէտք է ըսել « այսքան գումար Կտակեցի կամ վագֆ ըրի

3. Վասիյէթ օրունան նէսնէ վասիյէթ իտէն շախսըն էմլալը մէնգուլէ վէ սըրֆ մուլք կիպի էմվալը զայրի մէնգուլէսինին սիւլիւսինի թէճափիւզ իտէմէզ . սիւլիւս մալի թէճափիւզ իթտիկի հալտէ՝ իշալու ֆաղլու մրդտարըն վասիյէթի միւթէպէր օլապիւմէք իչուն՝ պատէլ վէֆաթ՝ վէրէսէսինին իճաղէթ վէրմէսի լաղըմ սըր . իճաղէթ վէրմէսիքլէրի հալտէ՝ սիւլիւս մալաէն զիստէսի հաղգընտա վասիյէթ միւթէպէր ստա օլուհամազ :

4. Էմլաքը մէվգուֆէ վէ արագիի էմլիյէնին վասիյէթի ճայիզ օլամազ :

5. Վասիյէթ իտէնին՝ պիրիսինի թային իթմէսի իճապ իտէր քի հիւքմի վասիյէթի իճրոյէ մէմուր օլսուն :

6. Վասիյէթ իտէն շախս վասիյէթի իճրոս իչուն տիէտիկի քիմնէյի թային իտէպիւր, ֆաղաթ՝ վասիյէթին թէմումէն վէ քեամիլէն իճրասընըն թէէմինի իչուն, վասիյէթ իտէն Տէրխատտէթտէ՝ իտէ Պաթրիքի վէ թաչրատա իտէ՝ Մէրխատա վէ անլէրին խալէֆլէրինի վասիյէթի իճրա իչուն մէմուր թային իթմէսի միւրէճաճ սըր :

7. Պիր վասիյէթնամէ վէ ետ հէօճճէթտէ « ֆիլան քիլիտէյէ վէ ետ մէքթէպի վէ եախստ ֆիլան մահաթըրա վէ ետ խասթախանէյէ շու դատար մէպլազ վասիյէթ վէ ետ վագֆ իթտիմ » տէնիլէճէք օլա, օլ վասիյէթ միւթէպէր օլամազ . միւթէպէր օլմազ իչուն

այսինչ եկեղեցւոյն կամ դպրոցին կամ վանքին և կամ Հիւանդանոցի աղքատաց կամ աղքատ ուսանողաց կամ հիւանդաց պէտքերն եւ կարօտութիւններն հոգացուելու համար » :

8. Եթէ մէկը ուզէ իւր ստացուածոց մէկ երրորդէն աւելին կամ կէսն և կամ ամբողջն յատկացնել բարեգործական հաստատութեան մը , այն պարագային մէջ հարկ կըլլայ կամ նուէրի և կամ վագֆի եղանակաւ ընել , ըստ հետեւեալ յօդուածոց :

9. Եթէ ՆՈՒԷՐԻ եղանակաւ ընել ուզուի , պէտք է որ նուիրատուն ինք իւր ձեռքով յանձնէ նուիրեալ իրը և կամ գումարը նուիրառու հաստատութեան վերատեսչին , ըստ որում նուիրատուութիւնը լրացած կըլլայ նուիրատուն յանձնելովն և նուիրառուն ստանալովը :

10. Անոնք որ կը փափաքին իրենց ստացուածոց մէկ մասը կամ ամբողջն յատկացնել բարեգործական հաստատութեան մը՝ բայց չեն ուզեր ի կենդանութեան ձեռքէ հանել իրենց ստացուածքն , այնպիսեաց համար յարմարադոյն և ապահովադոյն միջոցն է վագֆի դրութիւնը :

11. Ամեն ոք կրնայ թէ՛ միւլք ստացուածքը , թէ՛ դրամն և թէ՛ դործածութեամբ չապուող շարժական գոյքն , որպիսի են գրեանք , ՎԱԳՖ ընել՝ հետեւեալ կերպով ,

վասիյէթնամէտէ՝ « շու գտտար մէպլաղ վասիյէթ վէ եա վադֆ իթաիմ ֆիլան քիլիսէնին , եա մէքթէպլին , եա մանասթըրլն վէ եա խասթախանէնին ֆուգարասընըն վէ եա ֆուգարա շակիրտան վէ եա մէրիզլէրինին ինքիյաճար վէ լիվագլիմաքընա սարֆ օլունսուն տէյու » Եազըմիշ օլմագլաղըմ արը :

8. Պիր քիմնէ մալինին սիւլիւս մըգտարընտան ֆաղլասընը եախօտ նըսֆընը վէ եախօտ թէմամընը պիր ճիհէթը խայրէ թախսիա իթմէք միւրատ իթաիլէտէ , օլ հալաէ աթիաէ զիքր օլունաճաղը խզրէ հիպէ վէ եախօտ վագֆ սուրէթի իլէ իթմէսի լաղըմ կէլուր , չէօյլէ քի .

9. ՀիՊէ իաիլմէք միւրատ օլունտուգտա , հիպէ խաէն քիմնէ հիպէ իթաիլի նէսնէ վէ եախօտ մէպլաղը հիպէյի դապուլ խաէճէք օլան ճէհէթը խայրըն ալիլը վէ զապլթ վէ եախօտ ըէյիսինէ հէման քէնտի էլի իլէ թէսլիմ իթմէսի իճապ իտէր , չիւնքի հիպէնին թէմա միյէթի թէսլիմ վէ դապղ իլէ հասըլ օլուր :

10. Մալէրինտէն պիր մըգտարընը վէ եախօտ մէճմալը էմվալէրինի պիր ճիհէթը խայրէ իթա իթմէկի արչու խաուպաէ՝ ֆադաթ հալը հայյաթլարընտա մամէլէքլէրինի էլէրինտէն չըգարմամագ խաէյէնէր իչուն , վագֆ ուսուլի էն մինասիոյ վէ էսլէմ թարիֆ աիլ :

11. Պիր քիմնէ կէրէք միւլք մալինի կէրէք նագտընը վէ կէրէք քիթապ կիպի իթիմալ իլէ իթիհլըք օլունմայաճագ օլան էմվալը մէնգուլէսինի ՎԱԳՖ իտէպիլուր , չէօյլէ քի ,

Ա. — Կրնայ իւր վաղֆին մի թէվէլլիւթիւնն իւր անձին վերապահել՝ ցորչափ կենդանի է, և յետ մահուան թողուլ իւր նշանակած անձերուն :

Բ. — Կրնայ իւր վաղֆին հասցիւթը նոյն խի իւր անձնական պիտոյից յատկացնել՝ ցորչափ տարի, և յետ մահուան թողուլ բարեգործական հաստատութեան մը :

Գ. — Կրնայ իւր վաղֆին հասցիւթէն բաժին սահմանել իւր զաւակաց, թոռանց, աղբականաց և օտարաց :

Դ. — Կրնայ իւր վաղֆին դրամադրուին աճեցնելու համար պայման դնել որ հասցիւթից սրոշեալ մէկ մասը դրամադրուին վրայ բարդուի :

Ե. — Կրնայ վաղֆը հաստատած պահուն պայման դնելով իրեն վերապահել վաղֆին պայմանները փոփոխելու, այս կամ ուրիշ հաստատութեան սահմանուած բաժիններն աւելցնելու կամ պակսեցնելու իրաւունքը . զորօրինակ, եթէ վաղֆի մը հասցիւթին կէսն Եկեղեցւոյ մը և միւս կէսը դպրոցի մը յատկացուած և ըստ այնմ հեօճճէթը շէրիյէ առնուած ալ ըլլայ, վաղֆին մի թէվէլլին կրնայ Եկեղեցւոյ բաժինն աւելցնել՝ զեղջիւղ դպրոցի բաժինն . նոյնպէս, եթէ վաղֆին տաւրով հասցիւթը մէկ նպատակի միայն սահմանուած ըլլայ, կրնայ ուրիշ մէկ կամ զանազան հաստատութեանց սահմանել . հետեաբար, եթէ Հիւանդանոցի համար վաղֆ մը հաստատուած ըլլայ, և պարագայից բերմամբ այդ հաստատութիւն կարօտութիւն չունենայ, այն ատեն կրնայ վաղֆի հասցիւթն՝ աւելի կարօտ և յարմար

Ա. — Բէնափ վաղֆներն թէվիյէթինի՝ հայցաթատ դաշտըդճա՝ պիղղաթ քէնափ նէֆսինէ վէ վէֆաթընտուն սօնրա թային իտէճէկի քէսանէ հասր ու թախսիա իտէպիլուր :

Բ. — Վաղֆներն հասրլաթընը հայցաթատ օլտուդճա քէնափ լէվաղլիմաթընա վէ վէֆաթընտուն սօնրա պիր ճիհէթը իտայրէ թախսիա իտէպիլուր :

Գ. — Վաղֆներն հասրլաթընտուն էվլատընա, ահֆատընա, ադարիսպ վէ թաալիւդաթընա վէ եա էճանիպէ հիսսէ թախսիա իտէպիլուր :

Դ. — Վաղֆըն րէսիւլմալի թէզելիա վէ թէվսի օլունմադ իւզրէ՝ հասրլաթընտուն մուայլէն պիր դըսմընըն ասըլ մալի վաղֆէ զամմ օլունմոսընը շարթ իտէպիլուր :

Ե. — Վաղֆըն շուրութընը թէպալիլ վէ թաղելիլ վէ վիւճուհը իտայրէտէն հէր պիրինէ թախսիա իթաիկի հիսսէյի թէզելիա վէ եա թէնզիլ իթմէք սէլահիյէթինի պիղղաթ քէնաույէ հասր իթմէկի՝ վաղֆ իտէն շախս հիյելի վաղֆտա շարթ իտէպիլուր, մէսէլա, պիր վաղֆըն հասրլաթընըն նըսֆը պիր քիլիսէյէ վէ տիկէր նըսֆը պիր մէքթէպէ թախսիա օլունուա՝ օլ վէճհիլէ հեօճճէթը շէրիյէ ալընմը՝ տա օլսա, վաղֆըն մի թէվէլլիսի՝ մէքթէպին հիսսէսինի թաղիլ իտէրէք քիլիսէնինըլնի թէզելիա իտէպիլուր . քէզա, վաղֆըն թէքմիլ հասրլաթըն եայընզ պիր ճիհէթէ թային օլունուա շախս՝ սայիր պիր ճիհէթէ վէ եախսա պիր դաշ ճիհէթիլէ պիրտէն հիսսէ թային իտէպիլուր . պինայէն տէյհ, խասթախսանէ իչուն պիր վաղֆ իհտաս իաիլմիշ օլսա, վէ հասպ էլ վուզ ու՝ խասթախսանէնին իհթիյաճի օլմասա, օլ վաղըլթ վաղֆըն հասրլա-

ուրիշ բարեգործական հաստատութեան մը սահմանել:

2. — Կրնայ վազֆ ընդն վազֆին պայմանները փոփոխելու իրաւունքն իրեն յաջորդող միւթէվէլլիներուն ալ վերապահել կամ ոչ:

12. վազֆը մշտնջենաւորութեան սահմանաւոր ըրարուն պատճառաւ, անոր յատկացած բուն ինչքը ո՛ր և է կերպով չկրնար զեղչուիլ, ծախուիլ և չքայուիլ, այլ պայմանները միայն կրնան փոփոխուիլ՝ երբ պարագայից բերմամբ կամ բարեգործական հաստատութեանց պահանջմամբ կամ փոփոխմամբ այգպիսի հարկ մը յառաջ գայ:

13. Ինչպէս կը հասկցուի այս բացատրութիւններէն, մէկը իւր ստացուածքէն որոշեալ գումար մը բարեգործական հաստատութեան մը վազֆ ըրած առեն՝ եթէ նոյն վազֆի միւթէվէլլիութիւնը՝ նոյնպէս և պայմանները փոփոխելու իրաւունքն ի կենդանութեան իւր անձին վերապահէ և հաւոյթն ալ իւր անձնական պիտոյից սահմանէ, վազֆ եղած գումարն՝ ի կենդանութեան՝ իւր ձեռքէն չառնուիր, այլ կը մնայ իւր մատակարարութեան ներքեւ և յետ մահուան կը գանձուի իւր թողած գոյքերէն և կը յոնձնուի յաջորդ միւթէվէլլիին, որ նոյնպէս պարտաւոր է վազֆին պայմանները նոյնութեամբ գործադրել:

14. Դրամ վազֆ ընելու պարտադրին մէջ հեռահալ եղանակը պէտք է տեղի ունենայ:

Թընը զիատէ իհթիյաճը օլան վէ միւթահիգի պուլունան տիկեր պիր ճիհէթը խայրէ իթա խտէպիլուր:

2. — Վազֆըն շուրութընը թէպտիլ վէ թաղերի իթմէք սէլահիյէթինի քէնտինաէն սոնրա միւթէվէլլի օլաճադ քէնանըն տախի հայիզ օլապ օլմամուլարընը թայիլն իթմէք՝ վազֆ խտէնին եէսը իթթիյարընտա տըր:

12. վազֆ էպէտի օլմադ ճիհէթի իլէ տաըլ մա՛լլի վազֆ հիչ պիր սուրէթլէ թէնդիլ վէ սարֆի վէ իթթիհլաք օլունամադ, անճադ շուրութը վազֆըն հասալ էլ իճապ վէ միւթաթէսաթը խայրիյէնին մալ թաղիյաթ վէ թէպէտաթլաթընա թէվֆիդան թէպտիլ վէ թաղերի ճայիլ օլապիլը:

13. Իչպու իյղահաթ տան անլաշըլաճաղը վէճհ իլէ, պիր քիմնէ մալլինաէն պիր ճիհէթը խայրէ պիր մէպլաղը մալայէն վազֆ իթտիքաէ՝ էկէր օլ վազֆըն թէվիլիյէթինի հայթաթտա օլաուդճա քէնտի նէֆսինէ՝ վէ վազֆըն շուրութընը թէպտիլ վէ թաղերի թիմէք սէլահիյէթինի տախի քէնտույէ հասր խտէրէք՝ հաւըլաթընը՝ տա քէնտու իհթիյաճընա թախտա խտէճէք օլուր խտէ, վազֆ խտէն շախս հայթաթտա իքէն մէպլաղը մէվգուֆ էլլինաէն ալլընմայուպ եէտը խտարէսինաէ գալար, վէ վէֆաթընտան սոնրա թէրէքէսինաէն պիլ իթթիֆա՝ խայէֆի օլան միւթէվէլլիյէ թէպիլմ օլունուր քի, օլ տախի վազֆըն շուրութընը այնէն իճրոյէ մէճպուր տըր:

14. Ազչէ վազֆ խալիլիկի հալաէ՝ աթի իւզղիքը ոսուլըն իճրա օլունմասը իճապ խտէր, չէօյլէ քի, վազֆ

վաղ ֆ մը վաւերական և օրինաւոր ըլլալու համար՝ վաղ ֆ ընողը նախ առժամանակեայ միւթէվէլլի-դայմադամ մը կը կարգէ զով որ ուղէ, և անոր հետեւեկողայանալով դատաւորին՝ կը յայտարարէ ըրած վաղ ֆը, դու մարին քանակութիւնը, միւթէվէլլիութիւնը որո՞ւ վերապահած ըլլալը, և վաղ ֆ եղած դու մարը նոյն միւթէվէլլի-դայմադամին արդէն յանձնած ըլլալը, միւս կողմէ միւթէվէլլի-դայմադամն ալ կը հաստատէ թէ վաղ ֆ եղած դու մարն ինք ստացած է. այս գործողութենէ յետոյ՝ վաղ ֆ ընողն դարձեալ դատաւորին առջև նահանջելով ըրած վաղ ֆէն՝ կուղէ ջնջել զայն և յետոյ կը պահանջէ իւր դրամն, իսկ միւթէվէլլի-դայմադամն չհաւանիր՝ պնդելով վաղ ֆ եղած ըլլալն. այն ատեն երկուստեք դատաւորի վճռոյն կը դիմեն. դատաւորն հետեւելով Շերիաթի տրամադրութեանց՝ կը վճռէ վաղ ֆին օրինաւորութիւնն և վաւերականութիւնը. դատաւորին այս վճիռը կարծաւորաւ դատարանին մէջ և կը տրուի հեօճճէքը շերիյէ, որ վագֆիյէ ալ կըսուի, և այս կերպով վաղ ֆն հաստատուն և անջնջելի կըլլայ:

Վաղ ֆն ըստ այսմ հաստատութիւն ստանալէ յետոյ, եթէ վաղ ֆ ընող անձը վաղ ֆին միւթէվէլլիութիւնն իրեն վերապահած է, միւթէվէլլի-դայմադամին ձեռքէն կըստանայ վաղ ֆ եղած դու մարը, և այսպէս կտրձանագրուի դատարանին մէջ և անմիջապէս կը դադարի միւթէվէլլի-դայմադամին պաշտօնը:

Այս կերպով ձեռք բերուած և ֆէթվախանէէն ալ վաւերացած հեօճճէթին տրամադրութիւնն օրինաւոր ըլլալով՝ ո՛ր և է պատճառաւ չի կրնար ջնջուիլ և եթէ երբէք վաղ ֆ ընողին ժառանգորդաց կողմէ վաղ ֆին նկատ-

լաւէն քիմնէ վաղ ֆընըն լուղումի եանի մագալուլ վէ միւթէպէր օրմասը իշուն էվվէլ էմրատ իսթէսիկի քիմնէյի մագալուլ գաթ միւթէվէլլի դայմադամը թային իտէր վէ տնըն իլէ հուղուրը հաքիմտէ իթմիշ օլտուղու վաղ ֆը եանի մէպլաղըն մրգատարըն, թէվիլլէթի քիմէ հասր իթմիշ օլտուղընը վէ մէպլաղը մէվղուֆը օլ միւթէվէլլի դայմադամընա զաթէն թէսիւթ իթմիշ օլտուղընը իղուր, վէ տիկէր թարաֆտան միւթէվէլլի դայմադամը տախի՝ մէպլաղը մէվղուֆը քէնտիսինին տըմշ օլտուղընը թասաիդ իտէրլէր. պու մուամէլէտէն սօնրա վաղ ֆ իտէն քիմնէ եինէ հաքիմ հուղուրընտա նիւ քիւլ վէ վաղ ֆընտա լուճու՝ իտէր վէ ագչէսինին քէնտույէ իտտէ օլունմասը թալէպինտէ պուլունուր, միւթէվէլլի դայմադամը տախի վաղ ֆ օրմուշ օլտըղընը իտտիա իտէրէք լաղի օրմաղ, վէ պու սուրէթլէ թարաֆէյն հաքիմին հիւքմինէ միւրաճատի իտուպ՝ հաքիմ տախի ահքեամը շէրիյէյէ թաթպիլ գան՝ վաղ ֆըն սըհհէթ վէ լուղումընը եանի մէրի վէ միւթէպէր օլտուղընը հիւքմ իտէր, հաքիմին պու հիւքմի մահքէմէտէ թէսիւթ օլունուպ հեօճճէթը շէրիյէ (վաղ ֆիէ) վէրիլիլ վէ օլ հալտէ վաղ ֆ դապիլի ֆէսիս օլումաղ:

Պու վէճհ իլէ վաղ ֆ միւնողըն օլտուղտան սօնրա, էկէր վաղ ֆ իտէն քիմնէ վաղ ֆընըն թէվիլլէթի ինի քէնտուսինէ հասր իթմիշ իտէ՝ վաղ ֆ իթմիշ օլտուղը մէպլաղը միւթէվէլլի դայմադամընըն եէտիւնտէն քէնտիսի տըրը վէ պէոյլէճէ թէսիւթ օլունուր վէ ագտալինտէ միւթէվէլլի դայմադամըն մէմուրիլլէթի իսիթամ՝ պուլուր:

Պու սուրէթլէ էլտէ էտիլէն վէ ֆէթվախանէէն տախի թասաիդ օլունան հեօճճէթ հիւքմի միւթէպէր օլտուպ հիւ պիւր սուրէթլէ դապիլի ֆէսիս օլումաղ, վէ շայէտ վա-

մամբ ո՛ր և է գիտողութիւն տեղի ունենայ և դատ բայ-
ուի , անխելի կը մնայ ամեն դատարանի առջև :

15. Էմպարը մեկգումֆէ եւ արագիւի եմիրիյէ կոչուած
կալուածներն ինչպէս չեն կրնար կտակուիլ՝ նոյնպէս և չեն
կրնար վազֆ ըլլալ . միայն սըրֆ միւլք ըսուած կալուած-
ներն են , որ կրնան թէ՛ կտակուիլ և թէ՛ վազֆ ըլլալ :

16. Եթէ մէկը ուղէ սըրֆ միւլք կալուած մը վազֆ
ընել , նոյնպէս կը ներկայանայ դատաւորին և յայտնելով
իւր կամքն ու պայմաններն հեօճճէքը շէրիյէ կսանայ :

17. Սըրֆ միւլք վազֆ ընող անձն եթէ ուղէ ի կեն-
դանութեան իրեն վերապահել նոյն կալուածին հասոյթը ,
պէտք է որ դատաւորին ներկայանալով ըսէ , « այսինչ սըրֆ
կալուածս այսինչ բարեգործական հաստատութեան միւ-
թէվէլլին ծախեցի » . նոյն հաստատութեան միւթէվէլլին
ալ՝ կամ ի հարկին փոխանորդը՝ կըսէ , « այսինչ սըրֆ կալ-
ուածն այսինչ բարեգործական հաստատութեան վազֆի
դրամօլն գնեցի » ի հաշիւ նոյն հաստատութեան վազֆին
և փոխարէնը վճարելու պարտաւոր եմ » , այն ատեն նոյն
վազֆի միւթէվէլլին կամ փոխանորդը նոյն կալուածն , որ
այլ եւս սըրֆ միւլք չէ այլ վազֆ , կը ծախէ վազֆ ընողին՝
իճարէքէյնի եղանակաւ , և այս կերպով ունեցած պա-
հանջը պարտուցը հետ կը հաշուակցի և քեմէսիք կու-
տայ գնողին , որ առաջ ծախողն էր . ահա այս կերպով
վազֆ ընողն վարձակալ կըլլայ իւր կալուածին , ուղած կեր-
պով կը գործածէ զայն և երբ անգուակ վախճանի՝ այն

գըֆ իտէն քիմէնին վէրէսէսի թարաֆընտան վազֆ
հազգընտա իթիրաղ վուզու պուլուպ տավայէ գըյամ
խախէ , հիչ պիր մահքէմէ հուզուրընտա մէսմու՝ օլամաղ :

15. Էմպարը մէվգումֆէ վէ արաղիի էմիրիյէ տէնի-
լէն էմպարըն վասիյէթի ճայիզ օլամատըղը կիպի՝ վազֆը
տախի միւթէպէր թութուրմաղ . վասիյէթ միսիլու վազ-
ֆէ սալիհ օլտն ա՛նճաղ սըրֆ միւլք տէնիլէն էմպար տըր :

16. Պիր քիմէն սըրֆ միւլք մալինի վազֆ իթմէք
խթէտիքտէ պէր վէչհի պալէա հաքիմէ միւրաճաաթ ի-
տուպ՝ քէնտի ըէյ վէ շուրութընը պէյան վէ հէօճճէթը
չէրիյէ ախղ խաէր :

1739

17. Սըրֆ միւլք մալինի վազֆ իտէն քիմէն հայ-
յաթմա օլտուդճա տնն հասըլաթընն քէնտուսինէ հասը
խալիմէսինի միւրաա խաէր խաէ , օլ հալտէ հուզուրը հա-
քիմէ « ֆիլան սըրֆ միւլքի մի ֆիլան ճիէթը խայրըն միւ-
թէվէլլինն սաթարմ » տէմէլի , օլ խայրաթըն միւթէ-
վէլլիսի , լէա էլ հաճէ վէքիլի , տախի « ֆիլան սըրֆ միւլքի
ֆիլան խայրաթըն վազֆ ազչէսի իլէ օլ խայրաթըն վազֆը
հիսապընա օլտուգ սաթըն ալտըմ վէ պէտէլինի թէէտիէ
իթմէյէ պօրճույում » տէմէլի , օլ վազըթ օլ վազֆըն
միւթէվէլլիսի վէ եա վէքիլի՝ արթըզ սըրֆ միւլք օլմայուպ
վազֆ սայրլան օլ մալի իճարէթէյն ուսուլի իւզըէ վազֆ
խաէնէ սաթար վէ պու սուրէթլէ օլտն մաթլուպունու
տէյնի իլէ հիսապընալը , վէ սաթմանա քի արթըզ սաթըն
ալան տըր , թէմէսիւք վէրիլ . պու սուրէթլէ վազֆ իտէն
քիմէն քէնտի մալինին միւթէճիրի օլուր , անը խթէտիկի
կիպի գուլլանըր վէ անճաղ պիլա վէլէա վէֆաթ իթտիկի

աստե՛ն մահիւն իւր վազֆին , ինչպէս որ ազգային ուրիշ հաստատութեանց (եկեղեցի , դպրոց , հիւանդանոց) և երեսօղէմի միաբեմնա վազֆներու մասին սոյն օրինակ գործողութիւն տեղի կունենայ :

18. Վազֆ ընտըն թէև կրնայ իւր վազֆին միւթէ-վէլի կարգել զով որ ուզէ , սակայն վազֆը վտանգէ զերծ պահելու և անոր անխափան շարունակութիւնն ապահովելու համար լաւագոյն է որ վազֆ ընտըն իւր մահուանէն ետքը ժամանակին Պատրիարքը մի թէվէլի կարգէ եթէ ինք ի Կ. Պոլիս է , և առաջնորդն՝ եթէ ի դաւառս է և անոնց յաջորդներն , վասն զի Պատրիարք և Առաջնորդը գործակից ունին իրենց Ազգային Ժողովներ , Տնտես. Խորհուրդ և Կտակաց Հոգաբարձութիւն , Պատրիարքը մահաւանդ այդ պաշտօնական մարմնոց հետ միասին հսկող է և պաշտպան ազգային այնքան հաստատութեանց վազֆներուն և կտակներուն , և Պատրիարքարանն ունի այս մասին կանոնաւոր արձանագրութիւն , օրինաւոր տուժարներ և բնորեալ կանոններ , հետևաբար այսպիսի վերատեսչութեան մը ներքև տեղի ունեցած մատակարարութիւն մը չկրնար բաղդատուիլ մէկ կամ երկու մասնաւոր անձանց միջոցաւ կատարուած մատակարարութեան հետ :

ղէմանն՝ օլ մալ քէնտի վազֆընա մահիւլ գալըր , նասըլ քի միլէթին սայիր միւհսսէսաթընըն (քիլիսէ , մէքթէպ , խաթթախանէ) վէ Գուտսը շէրիֆ միւսթէննա վազֆըրը հազգընտա պու կիպի մուամէլէ իճրա օլունմադտա տըր :

18. Վազֆ իտէն քիմսէ վազֆընըն թէվիլէթինի կերչի խթէտիկի քիմսէյէ թախտիա խէպիլիը իտէ տէ , վազֆը թէհիլքէտէն պէրի գըլմագ վէ անըն տէվամընը թէէմին իթմէք իւզըն՝ էկէր քէնտիի իսթանպուլտա իտէ քէնտի վէֆաթընտան սօնրա վազթըն Պաթրիգինի՝ վէ էկէր թաշրատա իտէ Մէրխասայը վէ անլէրին խալէֆլէրինի միւթէվէլի թային իթմէսի հէր ճիհէթլէ միւրէճճահ տըր , չիւնլի Պաթրիգին վէ Մէրխասալարըն ըիֆաղաթընտա միլլէթ մէճիլսլէրի , թէէսիսաթ վէ Վասիլէթ իտարէսի Գօմիսիօնլարը վար տըր , պա խուսուս Պաթրիգ իշպու ըէսմի հէյէթլէր իլէ մաէն միլլէթին պունճա թէէսիսաթը վազֆիլէլէրինի վէ վասիլէթլէրինի մուհաֆաղա իտէր վէ Պաթրիգխանէտէ իտէ պու պապտէ միւքէմիլէ գույուտաթ միւնթաղամ տէֆթէրլէր վէ ուսուլի մադպուլէ վարտըր , պու հալտէ , եանի պու եօլտա պիր նէզարէթ թահթընտա ճէրէյան իտէն պիր իտարէ՝ պիր եախօա իքի շախսըն եէտի իլէ իճրա օլունն իտարէյէ գապիլը գըյաս օլամագ :

2013

«Ազգային գրադարան»

NL0050068

1675

